

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՈՒՂՂՎԱԾ ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՈՐՈՇ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Գոռ ԱԼՈՅԱՆ

ՀՀ դատախազության աշխատակազմի արարողակարգի, դատախազների սպասարկման և կազմակերպական-մեթոդական վարչության առաջին կարգի մասնագետ

Սեփականությունը ցանկացած հասարակության գոյության և կենսագործունեության տնտեսական հիմքն է: Տվյալ բարիքի նշանակությունն այնքան մեծ է, որ միջազգային հանրությունն անհրաժեշտ է համարել դրա ամրագրումը մարդու կարևորագույն իրավունքների և ազատությունների շարքում: Մասնավորապես, Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրի հոդված 17-ում հռչակվում է, որ «յուրաքանչյուր մարդ իրավունք ունի տիրապետել գույքին ինչպես միանձնյա, այնպես էլ ուրիշների հետ համատեղ: Ոչ ոք չի կարող կանայականորեն զրկվել իր գույքից»: Ելնելով այս ընդհանուր սկզբունքներից՝ ՀՀ Սահմանադրությամբ երաշխավորվում է սեփականության իրավունքի ճանաչումն ու պաշտպանությունը: Այսպես, Սահմանադրության հոդված 8-ի համաձայն՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում ճանաչվում և պաշտպանվում է սեփականության իրավունքը: Պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի զարգացումը և հավասար իրավական պաշտպանությունը»: Իսկ հոդված 31-ն ուղղակի ամրագրում է, որ «սեփականությունից կարող է զրկվել միայն դատարանը՝ օրենքով նախատեսված դեպքերում»: Ասվածից հետևում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունում սեփականության իրավունքը մարդու կարևոր և անքակտելի իրավունքներից է:

Սոցիալական արժեքների համակարգի մասին ժամանակակից առաջադեմ պատկերացումների համաձայն՝ սեփականու-

յան իրավունքը անձի կարևորագույն սոցիալական բարիքներից է, որի պաշտպանությունը ոտնձգություններից իրականացվում է տարբեր եղանակներով, որոնց շարքում իր ուրույն տեղն ունի քրեաիրավական ներգործությունը: Վերջինս, բնականաբար, առաջ է գալիս սեփականության դեմ ուղղված առավել վտանգավոր ոտնձգությունների՝ հանցագործությունների դեպքում: Այլ կերպ ասած՝ սահմանադրական վերոհիշյալ դրույթին համապատասխան՝ քրեական օրենսդրությամբ պատասխանատվություն է սահմանված սեփականության դեմ ուղղված հանցավոր արարքների համար:

ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքում, ինչպես և նախկինում (1961 թ.), սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններին նվիրված է հատուկ գլուխ՝ գլուխ 21-ը, որը ներառում է հոդվածներ 175–186.1-ը: Միևնույն ժամանակ պետք է նշել, որ ՀՀ գործող քր. օր.-ում, ի տարբերություն նախկինի, սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները ենթարկվել են որակական և քանակական փոփոխությունների: Այդ փոփոխությունները հիմնականում պայմանավորված են հետխորհրդային տարիներին մեր երկրում տեղի ունեցող քաղաքական, սոցիալական և տնտեսական գործընթացներով:

Ժամանակակից բոլոր պետություններում սեփականության դեմ ուղղված (կամ գույքային) հանցագործությունները հանցավորության առավել տարածված տեսակն են: Բացառություն չէ նաև Հայաստանի Հանրապետությունը: Պաշտոնական վիճակագրության համաձայն՝ հանցագործությունների ընդհանուր զանգվածում մեր երկրում ևս ավանդաբար գերակայում են հենց նշված հանցավոր արարքները: Այդ մասին են վկայում նաև վերջին տարիների ցուցանիշները (տես աղյուսակ 1-ը):

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ*Աղյուսակ 1***Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների վիճակը****ՀՀ-ում 2003-2010 թթ.**

Տարիներ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Սեփ. դեմ ուղղված հանց.-ներ	3856	3935	3547	4110	3674	4297	5578	5392
Ընդամենը	11073	10083	8875	9757	8428	9271	14339	15477

Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների սեռային և տեսակային օբյեկտները նույնանում են և արտահայտվում հասարակական այն հարաբերությունների մեջ, որոնք կարգավորում են գույքի օրինական տիրապետումը, տնօրինումը և օգտագործումը: Իսկ անմիջական օբյեկտը այն կոնկրետ սեփականությունն է, որին վնաս է հասցնում հանցավոր արարքը²:

Քննարկվող հանցագործությունների առարկան նյութական աշխարհի այն իրն է (առարկան), որում նյութականացվել է մարդկային աշխատանքը, և որը հանդես է գալիս շարժական կամ անշարժ գույքի ձևով: Բնական վիճակում գտնվող առարկաները կարող են դիտվել սեփականության դեմ ուղղված հանցագործության առարկա միայն այն դեպքում, երբ դրանք մարդու աշխատանքի շնորհիվ անջատվել են բնությունից և ներառվել են տնտեսական կամ այլ ոլորտ (կենդանաբանական այգում կամ արգելանոցում պահվող վայրի կենդանիները և թռչունները, կտրված անտառը, որսած ձուկը և այլն)³:

Մասնագիտական գրականության մեջ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործություններն ընդունված է բաժանել երկու մեծ խմբի՝ 1) հափշտակություններ և 2) սեփականության դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ:

Այս առումով անհրաժեշտ է նշել, որ

հափշտակությունները սեփականության դեմ ուղղված մյուս հանցագործություններից հստակորեն սահմանազատելը անչափ կարևոր նշանակություն ունի հանցագործությունների ճիշտ որակման համար: Սակայն ՀՀ քրեական ինչպես նախկին, այնպես էլ գործող օրենսդրության վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ հափշտակությունները հստակորեն սահմանազատված չեն: Այս առումով, թերևս, պետք է համաձայնել այն քրեագետներին, ովքեր առաջարկում են ՀՀ քր. օր.-ում սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները առանձին գլուխներով բաժանել երկու խմբի՝ 1) հափշտակություններ և 2) սեփականության դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ⁴:

Միևնույն ժամանակ պետք է նշել, որ չնայած ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքում նման բաժանում չկա, բայցևայնպես հնարավոր է հափշտակությունները սահմանազատել այլ հանցագործություններից, որովհետև հողվածների դիսպոզիցիաներում ուղղակի նշվում է, որ այդ արարքը հափշտակություն է (օրինակ՝ կողոպուտը, այսինքն՝ ուրիշի գույքի բացահայտ հափշտակությունը):

ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքի դրույթներին համապատասխան՝ հափշտակություն են համարվում՝ 1) ավազակությունը (քր օր.-ի հոդված 175), 2) կողոպուտը (քր օր.-ի հոդված 176), 3) գողութ-

յունը (քր օր.-ի հոդված 177), 4) խարդախությունը (քր օր.-ի հոդված 178), 5) յուրացնելը կամ վատնելը (քր օր.-ի հոդված 179), 6) առանձնակի արժեք ունեցող առարկաներ հափշտակելը (քր օր.-ի հոդված 180) և 7) հափշտակությունը, որը կատարվել է համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ (քր օր.-ի հոդված 181):

Սակայն անհրաժեշտ է նշել, որ հափշտակության վերոհիշյալ վերջին երկու տեսակների առանձնացումը քր. օր.-ի առանձին հոդվածներում արդարացված չէ: Բանն այն է, որ, նախ, հափշտակության տեսակների դասակարգումն առավել նպատակահարմար է իրականացնել ըստ հանցավոր արարքի կատարման եղանակների, այլ ոչ թե հանցագործության առարկայի կամ միջոցի առանձնահատկությունների կամ այլ հատկանիշների:

Հենց նման դիրքորոշումն է գերակայում ժամանակակից քրեաիրավական տեսության մեջ: Մասնավորապես, մասնագիտական գրականության մեջ այդ կապակցությամբ արդարացիորեն նշվում է, որ հափշտակության եղանակի, հետևաբար նաև հափշտակության ձևերի առանձնացման հիմնական նշանակությունն այն է, որ դրանով հնարավորություն է ստեղծվում սահմանազատելու հափշտակությունների տեսակները, ինչպես նաև տարբերակելու և անհատականացնելու պատասխանատվությունը հանցավոր այդ արարքների համար⁶: Մինչդեռ ո՛չ առանձնակի արժեք ունեցող առարկաներ հափշտակելը և ո՛չ էլ հափշտակությունը, որը կատարվել է համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ, հափշտակության ինքնուրույն եղանակ չեն պարունակում: Դրանք ընդամենը պայմանավորված են մի դեպքում հանցագործության առարկայի, մյուսում՝ միջոցի առանձնահատկություններով:

Բացի այդ, ՀՀ քր. օր.-ի հոդված 180-ով նախատեսված հանցագործության առարկան ուրիշի առանձնակի արժեք ունեցող ոչ միայն առարկաներն են, այլև փաստաթղթերը, որոնք հափշտակության (որ-

պես սեփականության դեմ ուղղված հանցագործության) առարկա համարվել չեն կարող: Ուստի առավել ճիշտ կլինի առանձնակի արժեք ունեցող փաստաթղթերի հափշտակությունը որակել որպես կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործություն՝ փաստաթղթեր, դրոշմներ, կնիքներ հափշտակելը կամ վնասելը (ՀՀ քր. օր.-ի հոդված 324): Իսկ ինչ վերաբերում է առանձնակի արժեք ունեցող մյուս առարկաների հափշտակությանը, ապա, հաշվի առնելով դրանց բարձր արժեքը և կարևորությունը, հափշտակության առանձին հոդվածներում (հոդվածներ 175-179) այն պետք է հավասարեցվի խոշոր կամ առանձնապես խոշոր չափերի հափշտակությանը և նախատեսվի որպես ծանրացնող հանգամանք⁶:

Եվ վերջապես, հոդվածներ 180-ը և 181-ը անիմաստ ծանրաբեռնում են ՀՀ քրեական գործող օրենսգիրքը և լրացուցիչ բարդություններ ստեղծում իրավակիրառական պրակտիկայում:

Ինչ վերաբերում է սեփականության դեմ ուղղված այլ (հափշտակություն չհանդիսացող) հանցագործություններին, ապա ՀՀ քր. օր.-ի համաձայն, դրանց տեսակներն են 1) շորթումը (քր. օր.-ի հոդված 182), 2) ավտոմեքենային կամ տրանսպորտային այլ միջոցին տիրանալն առանց հափշտակելու նպատակի (քր. օր.-ի հոդված 183), 3) գույքային վնաս պատճառելը խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու եղանակով (քր. օր.-ի հոդված 184), 4) գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը (քր. օր.-ի հոդված 185), 5) գույքն անզգուշությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը (քր. օր.-ի հոդված 186) և 6) գույքի պահպանության պարտականություններն անփույթ կամ անբարեխիղճ կատարելը (քր. օր.-ի հոդված 186.1):

ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքի դրույթներին համապատասխան՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները կարելի է դասակարգել նաև՝ 1) շահադիտականների և ոչ շահադիտական-

ՔՐԵԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

ների, 2) բռնությամբ և առանց բռնության կատարվողների:

Շահադիտական ասելով՝ հասկանում ենք այն հանցագործությունները, որոնց դեպքում սեփականության դեմ ուղղված հանցանք կատարողը ձգտում է հարստանալ (նյութական օգուտ ստանալ) ուրիշի գույքի հաշվին: Բնականաբար, ոչ շահադիտականների պարագայում հանցավորի նման ձգտումը բացակայում է:

Ըստ այդմ, սեփականության դեմ ուղղված շահադիտական հանցագործությունների խումբն են կազմում բոլոր հափշտակությունները (քր. օր.-ի հոդվածներ 175-181), ինչպես նաև շորթումը (քր. օր.-ի հոդված 182) և գույքային վնաս պատճառելը խաբեության կամ վստահությունը չարաշահելու եղանակով (քր. օր.-ի հոդված 184): Ոչ շահադիտականների թվին են դասվում ավտոմեքենային կամ տրանսպորտային այլ միջոցին տիրանալն առանց հափշտակելու նպատակի (քր. օր.-ի հոդված 183), գույքը դիտավորությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը (քր. օր.-ի հոդված 185), գույքն անզուլությամբ ոչնչացնելը կամ վնասելը (քր. օր.-ի հոդված 186) և գույքի պահպանության պարտականություններն անփույթ կամ անբարեխիղճ կատարելը (քր. օր.-ի հոդված 186.1):

Սեփականության դեմ ուղղված բռնությամբ կատարվող հանցագործությունները նախատեսված են 33 քր. օր.-ի հոդվածներ 175-ով (ավազակություն), 176-ով (բռնությամբ զուգորդված կողոպուտ) և 182-ով (շորթում)⁷: Նշված բոլոր դեպքերում ֆիզիկական կամ հոգեկան բռնությունը հանդես է գալիս որպես հանցավորի պահանջումների բավարարման և նպատակներին հասնելու միջոց: Ուստի չի կարելի համաձայնել մասնագիտական գրականության մեջ հանդիպող այն տեսակետին, որի համաձայն ավազակությունը, շորթումը և բռնությամբ զուգորդված կողոպուտը չեն

կարող դասվել բռնությամբ կատարվող հանցագործությունների շարքը: Ճիշտ է, նշված հանցավոր արարքները տարբերվում են, օրինակ, սպանություններից, դիտավորությամբ առողջությանը վնաս պատճառելու դեպքերից, բռնաբարություններից, սեքսուալ բնույթի բռնի գործողություններից, մարդուն առանձգելուց, ազատությունից ապօրինի զրկելուց, ահաբեկչությունից և ավանդաբար բռնությամբ կատարվող համարվող այլ հանցագործություններից ուղեղային օբյեկտով, մոտիվացիայի տարրերով, սակայն արարքը կատարելու եղանակը, որին դիմում է հանցավորն իր նպատակներին հասնելու համար, նշված բոլոր դեպքերում նույնն է՝ ֆիզիկական կամ հոգեկան բռնությունը⁸:

Բացի դրանից, ինչպես արդարացիորեն նշում են Յու.Մ. Անտոնյանը, Մ.Ի. Ենիկեևը և Վ.Ե. Ենիմովը, անկախ մոտիվացիայի առանձնահատկություններից, նշված բոլոր հանցագործությունները շատ ընդհանրություններ ունեն, որոնք ընդհանուր առմամբ հանգում են հետևյալին՝

1. պահանջումների բավարարման եղանակը դրանց բոլորի դեպքում բռնությունն է և ազդեսիվ վարքագիծը,

2. երբեմն դրանք հանդիսանում են ագրեսիայի ակտ, թեև կարող են նաև ուղեկցող շարժառիթներ լինել,

3. այդ բոլոր հանցագործություններում արտահայտվում է հանցավորի բացասական, երբեմն նաև թշնամական վերաբերմունքը մարդկային կյանքի, առողջության և ընդհանրապես շրջապատի նկատմամբ,

4. որպես կանոն, համընկնում են նշված հանցանքները կատարողների բարոյահոգեբանական, հոգեֆիզիոլոգիական հատկությունները⁹:

Ուստի ամենևին էլ պատահական չէ, որ աշխարհի շատ երկրներում քրեական վիճակագրության մեջ կիրառվում է այն մոտեցումը, որ կողոպուտները, ավազակությունները և շորթումները հաշվառվում են բռնությամբ կատարվող հանցագործություններին վերաբերող բաժնում: Սակայն

այս առումով անհրաժեշտ են նաև որոշ պարզաբանումներ:

Այսպես, եթե հիմնվենք սեփականության նկատմամբ անձի գերակայության սկզբունքի վրա, ապա նման մոտեցումը լիովին արդարացված է: Սակայն, եթե միևնույն ժամանակ հաշվի առնենք նշված հանցագործությունների մոտիվացիոն-կրիմինալոգիական էությունը, ապա այն կարելի է արժանացնել լուրջ քննադատության, քանզի ինչպես բռնությամբ զուգորդված կողոպուտների, այնպես էլ ավագակության և շորթման դեպքերում բռնությունը պարզապես ուրիշի գույքին տիրանալու եղանակ է: Անկասկած, բռնությունը սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների առավել վտանգավոր եղանակն է, սակայն դա չի կարող հիմք հանդիսանալ վիճակագրական հաշվետվություններում նշված հանցագործությունները սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների խմբից բացառելու համար: Ուստի կրիմինալոգիական տեսանկյունից դրանք առավել նպատակահարմար է հաշվառել ինչպես բռնությամբ կատարվող, այնպես էլ շահադիտական հանցավոր ոտնձգությունների խմբերում՝ այդ նպատակով առանձնացնելով շահադիտական-բռնի հանցագործությունների ենթախումբը¹⁰:

Անհրաժեշտ է նշել նաև, որ ՀՀ քր. օր. -ի գլուխ 21-ով նախատեսված մյուս բոլոր հանցավոր արարքների համեմատ սեփականության դեմ ուղղված բռնությամբ կատարվող հանցագործություններն օժտված են հանրային առավել բարձր վտանգավորությամբ: Կասկածից վեր է, որ թե՛ ավագակությունը և թե՛ բռնությամբ զուգորդված կողոպուտն ու շորթումը առավել վտանգավոր հանցագործություններ են, քան գողությունը, խարդախությունը, յուրացումը կամ վատնումը և այլն: Ընդ որում, արարքի հանրային վտանգավորության աստիճանի վրա տվյալ դեպքում ազդում են ինչպես հանցագործության եղանակը, այնպես էլ պարտադիր լրացուցիչ օբյեկտի առկայությունը: Նշված հանցագործու-

յուններով հանցավորը ոչ միայն ոտնձգում է ուրիշի սեփականության դեմ, այլև վնաս պատճառում հասարակական այլ հարաբերություններին (կյանքին կամ առողջությանը) կամ նման վնաս պատճառելու իրական սպառնալիք ստեղծում:

ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքի գլուխ 21-ով նախատեսված դրույթների վերլուծությունը հիմք է տալիս առաջարկելու սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունների դասակարգման ևս մեկ չափանիշ: Մասնավորապես, ըստ մեղքի ձևի, քննարկվող հանցագործությունները կարելի է բաժանել՝ 1) դիտավորությամբ կատարվողների (քր. օր. -ի հոդվածներ 175-185) և 2) անզգուշությամբ կատարվողների (քր. օր. -ի հոդվածներ 186 և 186.1):

Այսպիսով, սեփականությունը ցանկացած հասարակության գոյության տնտեսական հիմքն է: Իսկ ՀՀ Սահմանադրությամբ երաշխավորվում է սեփականության իրավունքի ճանաչումն ու պաշտպանությունը մեր երկրում: Սակայն ժամանակակից բոլոր պետություններում, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետությունում, սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները հանցավորության առավել տարածված տեսակն են:

Մասնագիտական գրականության մեջ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները բաժանվում են երկու մեծ խմբի՝ 1) հափշտակություններ և 2) սեփականության դեմ ուղղված այլ հանցագործություններ: Հափշտակությունները հստակորեն սահմանագատելու նպատակով անհրաժեշտ է ՀՀ քր. օր. -ում ևս քննարկվող հանցագործությունները առանձին գլուխներով բաժանել համանուն երկու խմբի:

Հափշտակության տեսակների դասակարգումն առավել նպատակահարմար է իրականացնել ըստ հանցավոր արարքի կատարման եղանակների, այլ ոչ թե հանցագործության առարկայի կամ միջոցի առանձնահատկությունների կամ այլ հատկանիշների: Ուստի, թե՛ առանձնակի ար-

Քրեական իրավունք

ժեք ունեցող առարկաներ հափշտակելը և թե՛ հափշտակությունը, որը կատարվել է համակարգչային տեխնիկայի օգտագործմամբ, քր. օր.-ի առանձին հոդվածներով նախատեսված արդարացված չէ: Հետևաբար առավել ճիշտ կլինի առանձնակի արժեք ունեցող փաստաթղթերի հափշտակությունը որակել որպես կառավարման կարգի դեմ ուղղված հանցագործություն, իսկ առանձնակի արժեք ունեցող մյուս առարկաների հափշտակությունը, հաշվի առնելով դրանց բարձր արժեքը և կարևորությունը, հափշտակության առանձին հոդվածներում նախատեսել որպես ծանրացնող հանգամանք:

ՀՀ քրեական գործող օրենսգրքի դրույթներին համապատասխան՝ սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները կարելի է դասակարգել նաև՝ 1) շահադիտականների և ոչ շահադիտականների, 2) բռնությամբ և առանց բռնության կատարվողների: Շահադիտական ասելով՝

պետք է հասկանալ այն հանցագործությունները, որոնց դեպքում սեփականության դեմ ուղղված հանցանք կատարողը ձգտում է հարստանալ ուրիշի գույքի հաշվին:

Սեփականության դեմ ուղղված բռնությամբ կատարվող հանցագործություններում ֆիզիկական կամ հոգեկան բռնությունը հանցավորի պահանջմունքների բավարարման և նպատակներին հասնելու միջոց է: Ուստի չի կարելի համաձայնել այն տեսակետին, թե ավագակությունը, շորթումը և բռնությամբ զուգորդված կողոպուտը չեն կարող դասվել բռնությամբ կատարվող հանցագործությունների շարքը: Ընդ որում, կրիմինալոգիական տեսանկյունից դրանք առավել նպատակահարմար է հաշվառել ինչպես բռնությամբ կատարվող, այնպես էլ շահադիտական հանցավոր ոտնձգությունների խմբերում՝ այդ նպատակով առանձնացնելով շահադիտական-բռնի հանցագործությունների ենթախումբը:

Սեփականության դեմ ուղղված հանցագործությունները կարող են դասակարգվել նաև ըստ մեղքի ձևի՝ 1) դիտավորությամբ և 2) անզգուշությամբ կատարվողների:

¹ Տե՛ս ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կայք էջը՝ www.armstat.am:

² Տե՛ս Михлин А.С. Уголовное право РФ. Особенная часть. Учебник. — М.: Юристь, 2004, էջ 305:

³ Տե՛ս ՀՀ քրեական իրավունք: Հատուկ մաս: Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2006, էջ 345:

⁴ Տե՛ս, օրինակ, ՀՀ քրեական իրավունք: Հատուկ մաս, էջ 348:

⁵ Տե՛ս, օրինակ, Лопашенко Н.А. Преступления против собственности: теорет. — приклад. исслед. М.: ЛексЭст, 2005, էջ 235, Гаухман Л.Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика. — 2 изд., перераб. и доп. — М.: Центр ЮрИнфор, 2003, էջ 353, Бойцов А. И. Преступления против собственности. — СПб.: Юр. центр Пресс, 2002, էջ 302:

⁶ Տե՛ս նաև ՀՀ քրեական իրավունք: Հատուկ մաս, էջեր 399-400:

⁷ Սեփականության դեմ ուղղված ՀՀ քր. օր.-ի գլուխ 21-ով նախատեսված մնացած բոլոր հանցագործությունները դասվում են առանց բռնության կատարվողների շարքը:

⁸ Տե՛ս նաև Габузян А.А. Проблемы преступности в Республике Армения в переходный период. Изд. Ереванского ун-та. — Ер., 2007, էջեր 108-109:

⁹ Տե՛ս նաև Антонян Ю.М., Еникеев М.И., Эминов В.Е. Психология преступника и расследования преступлений. М., 1996, էջեր 28-43:

¹⁰ Տե՛ս նաև Лунеев В.В. Преступность XX века. Мировые, региональные и российские тенденции. М., 1999, էջ 234:

О НЕКОТОРЫХ ОСОБЕННОСТЯХ КЛАССИФИКАЦИИ ПРЕСТУПЛЕНИЙ ПРОТИВ СОБСТВЕННОСТИ

Гор АЛОЯН

Специалист первой категории управления протокола, обслуживания прокуроров и организационно-методического обеспечения аппарата прокуратуры РА

В настоящей статье автор анализирует основные особенности классификации преступлений против собственности, предусмотренных УК Республики Армения. В данной связи отмечается, что собственность является экономической основой существования любого общества, а Конституция РА гарантирует признание и защиту права собственности в нашей стране. Однако во всех современных государствах, в том числе, в Республике Армения, по словам автора, преступления против собственности составляют наиболее распространенный вид преступности.

В специальной литературе, как пишет автор, преступления против собственности делятся на две большие группы: 1) хищения и 2) иные преступления против собственности. А для четкого разграничения хищений и иных преступлений

против собственности автором предлагается в УК РА предусмотреть две раздельные одноименные главы.

Кроме того, классификацию видов хищений, по мнению автора, предпочтительнее осуществить по способам совершения преступного деяния, а не на основе определенных особенностей предмета или средства преступления либо иных признаков. Следовательно, считает автор, ни хищение предметов, имеющих особую ценность, ни хищение, совершенное с использованием компьютерной техники, не целесообразно предусматривать в отдельных статьях УК РА.

Далее в статье отмечается, что в соответствии с положениями действующего УК РА, преступления против собственности можно классифицировать также на: 1) корыстные и некорыстные, 2) насильственные и ненасильственные.

Исследуемые преступления, по мнению автора, необходимо классифицировать также по форме вины. В частности, им предлагается выделить следующие виды преступлений против собственности: 1) умышленные и 2) неосторожные.